

Briselē, 2022. gada 27. jūlijā
(OR. en)

11625/22

Starpiestāžu lieta:
2022/0225(NLE)

ENER 385
ENV 780
CLIMA 386
IND 307
RECH 461
COMPET 633
ECOFIN 767

DARBA REZULTĀTI

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsēkretariāts
Saņēmējs:	delegācijas
Temats:	Priekšlikums – PADOMES REGULA par koordinētiem gāzes pieprasījuma samazināšanas pasākumiem

Pielikumā pievienots priekšlikums Padomes Regulai par koordinētiem gāzes pieprasījuma samazināšanas pasākumiem, par ko tika panākta politiska vienošanās Enerģētikas padomes ārkārtas sanāksmē 2022. gada 26. jūlijā.

Pielikumā pievienoto tekstu pārskatīs juristi lingvisti.

Padome pieņēma lēmumu atļaut izmantot rakstisko procedūru, lai pieņemtu šo regulu.

2022/0225 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES REGULA

par koordinētiem gāzes pieprasījuma samazināšanas pasākumiem

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 122. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

tā kā:

- (1) Krievijas Federācija, kas Savienībai ir galvenā ārējā gāzes piegādātāja, ir sākusi militāru agresiju pret Ukrainu, kura ir Enerģētikas kopienas līgumslēdzēja puse. Krievijas militārās agresijas eskalācija pret Ukrainu, kas notiek kopš 2022. gada februāra, ir novedusi pie ievērojama gāzes piegāžu samazinājuma, jo gāzi tīši mēģina izmantot par politisku ieroci. Ir apturētas cauruļvadu gāzes plūsmas no Krievijas caur Baltkrieviju, un ir nepārtraukti samazinājušās piegādes caur Ukrainu. Kopējā plūsma no Krievijas tagad ir par 30 % mazāka nekā vidēji 2016.–2021. gada periodā. Šis piegādes samazinājums ir novedis pie vēsturiski augstām un svārstīgām enerģijas cenām, kuras veicina inflāciju un rada turpmākas ekonomikas lejupslīdes risku Eiropā.

- (2) Ņemot vērā iepriekš minēto, Savienība 2022. gada 18. maijā nāca klajā ar plānu *REPowerEU*¹, kura mērķis bija pēc iespējas drīzāk un vēlākais līdz 2027. gadam izbeigt Savienības atkarību no Krievijas fosilā kurināmā. Lai to panāktu, plānā *REPowerEU* izklāstīti ar energotaupību un energoefektivitāti saistīti pasākumi un ierosināts paātrināt tīras enerģijas ieviešanu mājokļos, rūpniecībā un elektroenerģijas ražošanā, lai aizstātu fosilo kurināmo. Starp papildu pasākumiem piegādes jomā var cita starpā būt labāka gāzes iepirkuma koordinācija un kopīgu gāzes iepirkumu vienkāršošana Eiropas gāzes tirgus operatoriem iekšējā gāzes tirgū, kā arī lielākās pūles saglabāt elektrības ražošanas jaudu, kas nav atkarīga no importētās gāzes piegādēm.
- (3) Lai labāk sagatavotos gāzes piegādes traucējumiem, Savienība ir veikusi vēl citus pasākumus. Tika pieņemta Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2022/1032², lai nodrošinātu pazemes krātuvju uzpildi gaidāmajai ziemei.
- (4) Turklāt 2022. gada februārī un 2022. gada maijā Komisija padziļināti izskatīja visus nacionālos ārkārtas rīcības plānus, un tā ir arī padziļināti uzraudzījusi piegādes drošības situāciju. Pasākumi, kas veikti kopš 2022. gada februāra, bija vērsti uz to, lai līdz 2027. gadam varētu pilnībā atteikties no Krievijas gāzes un mazinātu riskus, kas izriet no turpmākiem būtiskiem piegādes traucējumiem.
- (5) Tomēr nesenā gāzes piegādes traucējumu eskalācija no Krievijas puses norāda uz būtisku risku, ka tuvākajā nākotnē gāzes piegādes no Krievijas pēkšņi un vienpusēji varētu tikt pārtrauktas pilnībā. Tāpēc Savienībai šāds risks būtu jāparedz un solidaritātes garā jāpagatavojas iespējai, ka gāzes piegādes no Krievijas jebkurā brīdī varētu tikt pilnībā pārtrauktas. Ir nekavējoties proaktīvi jārīkojas, lai varētu stāties pretī turpmākām destabilizējošām darbībām un stiprinātu Savienības noturību pret turpmākiem satricinājumiem. Nopietnu kaitējumu ekonomikai un iedzīvotājiem, ko radītu iespējama gāzes piegādes apturēšana, var novērst koordinēta rīcība Savienības līmenī.

¹ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Plāns *REPowerEU*" (COM(2022) 230 final).

² Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2022/1032^[1] (2022. gada 29. jūnijs), ar ko groza Regulas (ES) 2017/1938 un (EK) Nr. 715/2009 attiecībā uz gāzes uzglabāšanu (OV L 173, 30.6.2022., 17. lpp.).

- (6) Pašreizējais ar Regulu (ES) 2017/1938¹ noteiktais tiesiskais regulējums gāzes piegādes drošības jomā nenodrošina pienācīgu risinājumu situācijā, kad liela gāzes piegādātāja piegādes ir traucētas ilgāk nekā 30 dienas. Tiesiskā regulējuma trūkums attiecībā uz šādiem traucējumiem rada risku, ka dalībvalstis varētu rīkoties nekoordinēti, un tādējādi varētu tikt apdraudēta piegādes drošība kaimiņos esošajās dalībvalstīs un rasties papildu slogs Savienības rūpniecībai un patērētājiem.
- (7) Eiropas Parlaments 2022. gada 7. aprīļa rezolūcijā par Eiropadomes 2022. gada 24. un 25. marta sanāksmes secinājumiem aicināja iesniegt plānu, kā īstermiņā turpināt nodrošināt Savienības energoapgādes drošību. Eiropadome 2022. gada 31. maija un 23. jūnija sanāksmēs lūdza Komisiju steidzami nākt klajā ar priekšlikumiem, kā uzlabot sagatavotību iespējamiem būtiskiem piegādes traucējumiem, lai nodrošinātu enerģijas piegādi par pieņemamām cenām. Pēc Eiropadomes lūguma Komisija kopā ar mūsu starptautiskajiem partneriem pēta arī iespējas ierobežot enerģijas cenu kāpumu, tostarp pēta, cik realizējami ir attiecīgā gadījumā ieviest pagaidu importa cenu griestus un turpināt darbu pie Eiropas elektroenerģijas tirgus darbības optimizācijas, tostarp pie gāzes cenu ietekmes uz to, tā lai tas būtu labāk sagatavots nākotnē izturēt pārmērīgas cenu svārstības, piegādātu cenu ziņā pieņemamu elektrību un pilnībā iederētos dekarbonizētā enerģētikas sistēmā, vienlaikus saglabājot vienotā tirgus viengabalainību, uzturot spēkā zaļās pārkārtošanās stimulus, saglabājot piegādes drošību un izvairoties no nesamērīgiem budžeta izdevumiem.
- (8) Līguma par Eiropas Savienības darbību 122. panta 1. punkts ļauj Padomei pēc Komisijas priekšlikuma un dalībvalstu solidaritātes garā lemt par ekonomiskajai situācijai piemērotiem pasākumiem, jo īpaši, ja rodas nopietnas grūtības konkrētu produktu piegādē, it sevišķi enerģētikas jomā. Šādai situācijai atbilst augstāk aprakstītais risks, ka līdz šā gada beigām Krievijas gāzes piegādes varētu tikt pilnībā pārtrauktas.

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2017/1938 (2017. gada 25. oktobris) par gāzes piegādes drošības aizsardzības pasākumiem un ar ko atceļ Regulu (ES) Nr. 994/2010.

- (9) Ņemot vērā pastāvošo risku, ka Savienībā varētu tikt traucētas gāzes piegādes, dalībvalstīm jau tagad būtu jāveic pasākumi, kuri vēl pirms ziemas sezonas sākšanās palīdzētu samazināt pieprasījumu. Šāds brīvprātīgs pieprasījuma samazinājums sevišķi sekmētu krātuvju uzpildīšanu, lai tās ziemas beigās netiktu izsmeltas; tas palīdzētu pārvarēt iespējamus aukstuma periodus 2023. gada februārī un martā un atvieglotu krātuvju uzpildi, kas vajadzīga, lai nodrošinātu pienācīgu piegādes drošības līmeni 2023./2024. gada ziemā. Gāzes pieprasījuma samazināšana arī palīdzēs nodrošināt pienācīgu piegādi un pazemināt cenas par labu Savienības patērētājiem. Tāpēc Savienības līmenī veiktie pieprasījuma samazināšanas pasākumi nāks par labu visām dalībvalstīm, jo tie samazinās risku, ka ietekme uz dalībvalstu ekonomiku varētu būt vēl būtiskāka.
- (10) Brīvprātīgās pieprasījuma samazināšanas apjomā ņem vērā gāzes pieprasījuma apjomus, kas būtu pakļauti nepiegādāšanas riskam, ja Krievijas gāzes piegādes tiktu pilnībā pārtrauktas. Samazinājuma apjomam vajadzētu būt tādām pašām visām dalībvalstīm, balstoties uz salīdzinājumu ar to vidējo patēriņu pēdējo piecu gadu laikā.
- (11) Lai nekavējoties risinātu konkrētās problēmas, kas saistītas ar būtisku pašreizējā un sagaidāmā gāzes piegāžu trūkuma situācijas pasliktināšanos, un izvairītos no kropļojumiem starp dalībvalstīm, Padome pēc Komisijas priekšlikuma ar īstenošanas lēmumu var izsludināt Savienības trauksmi. Uzticot Padomei īstenošanas pilnvaras, tiek pienācīgi ņemts vērā, cik politisks ir lēmums sākt obligātu pieprasījuma samazināšanas pienākumu visā Savienībā un kādas horizontālas sekas tas rada dalībvalstīm. Pirms priekšlikuma iesniegšanas Komisijai būtu jāapspriežas ar attiecīgajām riska grupām un saskaņā ar Regulu (ES) 2017/1938 izveidoto Gāzes koordinācijas grupu (GKG). Savienības trauksme būtu jāizsludina tikai tad, ja brīvprātīgās pieprasījuma samazināšanas pasākumi izrādās nepietiekami, lai novērstu nopietna gāzes piegādes trūkuma risku. Piecām vai vairāk dalībvalstu kompetentajām iestādēm, kas ir izsludinājušas nacionālu trauksmi, vajadzētu būt iespējai prasīt, lai Komisija iesniedz priekšlikumu Padomei izsludināt Savienības trauksmi.

- (12) Savienības trauksmei vajadzētu norādīt Savienībai specifiskam krīzes līmeni, kam būtu jāierosina obligāta pieprasījuma samazināšana, neatkarīgi no Regulas (ES) 2017/1938 11. panta 1. punktā minētajiem nacionālajiem krīzes līmeņiem. Brīvprātīgi pasākumi paši par sevi var nebūt pietiekami, lai nodrošinātu piegādes drošību un tirgus darbību. Tādēļ būtu jāizveido jauns instruments, kas dotu iespēju uzdot visām dalībvalstīm obligāti samazināt gāzes pieprasījumu. Tam būtu jāsāk darboties krietni pirms rudens iestāšanās. Tiklīdz ir izsludināta Savienības trauksme, dalībvalstīm iepriekš noteiktā laika periodā būtu jāsamazina gāzes patēriņš. Obligātās pieprasījuma samazināšanas apjomā ņem vērā gāzes pieprasījuma apjomus, kuri varētu būt pakļauti riskam pilnīga Krievijas gāzes piegāžu pārtraukuma gadījumā, un tajā būtu pilnībā jāņem vērā jebkāda pieprasījuma samazināšana, kas jau ir panākta. Nosakot obligātās pieprasījuma samazināšanas pienākuma apjomu un ilgumu, būtu jāņem vērā arī krātuvju uzpildes līmenis, kas paziņots saskaņā ar Regulas (ES) 2017/1938 6.d panta 1. punktu, un tas, kā veicies ar gāzes avotu, arī *LNG* piegāžu, diversifikāciju un kurināmo aizstāšanu Savienībā.
- (12.a) Pieprasījuma samazinājumi, ko dalībvalstis ir panākušas pirms Savienības trauksmes izsludināšanas, tiks atspoguļoti obligātās pieprasījuma samazināšanas pienākuma apjomā.

- (13) Ņemot vērā būtiskus iekšējā tirgus izkropļojumus, kas varētu rasties, ja dalībvalstu reakcija uz iespējamiem vai faktiskiem turpmākiem Krievijas piegāžu traucējumiem nebūs koordinēta, ir ārkārtīgi svarīgi, lai solidaritātes garā savu gāzes pieprasījumu samazinātu visas dalībvalstis. Tāpēc visām dalībvalstīm būtu jāsasniedz brīvprātīgi un obligāti samazināšanas mērķrādītāji. Lai gan Krievijas piegāžu traucējumu ietekmei dažas dalībvalstis var būt pakļautas vairāk, traucējumi var negatīvi ietekmēt visas dalībvalstis, un tās šādu traucējumu radīto ekonomisko kaitējumu var palīdzēt ierobežot, atvēlot cauruļvadu gāzes papildu apjomus vai papildu *LNG* kravas, ko var izmantot dalībvalstis ar būtisku gāzes deficītu, panākot pozitīvu ietekmi uz gāzes cenām, kāda varētu būt pieprasījuma samazinājumam, vai nepieļaujot tirgus izkropļojumus, ko radītu nekoordinēti un pretrunīgi pieprasījuma samazināšanas pasākumi. Tāpēc šī regula atspoguļo enerģētiskās solidaritātes principu, ko Tiesa nesen apstiprināja par ES tiesību pamatprincipu ¹.
- (14) Tomēr dažas dalībvalstis savu specifisko ģeogrāfisko vai fizisko apstākļu dēļ, piemēram, tādēļ, ka tās nav sinhronizētas ar Eiropas elektroenerģijas sistēmu vai tām trūkst tieša starpsavienojuma ar starpsavienotu kādas citas dalībvalsts sistēmu, nav spējīgas citām dalībvalstīm atvēlēt lielus cauruļvadu gāzes pārvades apjomus. Tādēļ dalībvalstīm būtu jādod iespēja izmantot vienu vai vairākus iemeslus, lai samazinātu obligātās pieprasījuma samazināšanas pienākumu. Attiecīgajām dalībvalstīm būtu jāapņemas pielikt visas pūles, lai cik drīz vien iespējams novērstu visus starpsavienojuma trūkumus.

¹ Spriedums lietā C-848/19 P (Vācija/Polija).

- (14.aa) Ar Regulu (ES) Nr. 347/2013 dalībvalstīm un attiecīgajām ieinteresētajām personām tiek radīts regulējums kopīgam darbam reģionālā sastāvā, lai izstrādātu labāk savienotus enerģētiskos tīklus ar mērķi, it īpaši savienot reģionus, kas patlaban ir izolēti no Eiropas enerģijas tirgiem, un stiprināt esošos un sekmēt jaunus pārrobežu starpsavienojumus. Pārrobežu starpsavienojumi ļoti palīdz piegādes drošībai. Ņemot vērā pašreizējo Krievijas gāzes piegādes traucējumu, šādiem pārrobežu starpsavienojumiem ir būtiska nozīme iekšējā enerģijas tirgus darbības nodrošināšanā un gāzes sadalīšanā citām dalībvalstīm solidaritātes garā. Saistībā ar minēto dalībvalstīm ir jāturpina centieni uzlabot savu tīklu integrēšanu, tostarp, novērtējot iespējamu jaunu pārrobežu starpsavienojumu jaudas pieaugumu saskaņā ar Regulas (ES) 2022/869 mērķiem.
- (14.a) Lai atvieglotu dalībvalstu centienus sasniegt Regulas (ES) 2022/1032 mērķus attiecībā uz gāzes uzglabāšanu, gāzes apjoms, ko dalībvalstis izmanto uzglabāšanai un kas pārsniedz 2022. gada 1. augustam noteikto starpposma rādītāju, arī būtu jāņem vērā, lai noteiktu to obligātās pieprasījuma samazināšanas likmi.
- (14.b) Turklāt, lai pienācīgi ņemtu vērā lielo atkarību no gāzes, kāda ir dalībvalsts kritiskajām nozarēm, dalībvalstīm būtu jāvar neieskaitīt gāzes patēriņu šajās nozarēs, kad tiek noteikts to obligātās pieprasījuma samazināšanas apjoms. Komisijas veiktajam monitoringam būtu jānodrošina, lai valstu ierobežojumi neradītu liekus iekšējā tirgus kropļojumus. Dalībvalstīm būtu arī jāvar ierobežot savu obligātās pieprasījuma samazināšanas likmi, kad to vajag, lai maksimāli palielinātu gāzes piegādi citām dalībvalstīm, un tās var pierādīt, ka to starpsavienojumu komerciālā eksporta jauda uz citām dalībvalstīm vai uz savu iekšējo *LNG* infrastruktūru vislielākajā mērā tiek izmantota gāzes pārvadīšanai uz citām dalībvalstīm. Komisijai būtu jāuzrauga, lai tiktu ievēroti nosacījumi minēto atkāpju piemērošanai.

- (14.c) Dalībvalstīm attiecībā uz īpašiem savstarpēji savienotu dalībvalstu pieprasījuma apstākļiem vajadzētu būt iespējai uz laiku ierobežot obligāto pieprasījuma samazināšanu, ja tas ir vajadzīgs, lai nodrošinātu energoapgādes drošību, tostarp gadījumos, kad dalībvalsts saskaras ar elektroenerģētisko krīzi, kā minēts Regulā (ES) 2019/941. Būtu jāņem vērā arī krātuvju jauda un krājumu līmenis, kas pārsniedz starpposma mērķrādītāju, kā minēts Regulas (ES) 2017/1938 I pielikumā.
- (15) Dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai brīvi izvēlēties pasākumus, kas ir piemēroti, lai sasniegtu pieprasījuma samazinājumu. Apzinot piemērotus pieprasījuma samazināšanas pasākumus un nosakot prioritārās lietotāju grupas, dalībvalstīm būtu jāapsver tādu pasākumu izmantošana, kas izklāstīti 2022. gada 20. jūlija paziņojumā "Taupīsim gāzi, lai ziemā nepietrūkst". Dalībvalstīm īpaši būtu jāapsver ekonomiski efektīvi pasākumi, piemēram, izsoles vai konkursa shēmas, ar kuru palīdzību dalībvalstis var ekonomiski efektīvā veidā stimulēt patēriņa samazināšanu. Nacionālā līmenī veiktajos pasākumos var būt arī finansiāli stimuli vai kompensācijas skartajiem tirgus dalībniekiem.
- (16) Jebkādam dalībvalstu pasākumam pieprasījuma samazināšanas panākšanai ir jāatbilst Savienības tiesību aktiem un jo īpaši Regulai (ES) 2017/1938. Konkrētāk, šādiem pasākumiem vajadzētu būt nepieciešamiem, skaidri definētiem, pārredzamiem, samērīgiem, nediskriminējošiem un pārbaudāmiem, un tiem nevajadzētu nepamatoti izkropļot konkurenci vai pienācīgu iekšējā gāzes tirgus darbību, kā arī apdraudēt gāzes piegādes drošību citās dalībvalstīs vai Savienībā. Turklāt jāņem vērā aizsargājamo lietotāju intereses arī saistībā ar gāzes piegādi centralizētas siltumapgādes sistēmām piegādes drošības krīzes gadījumā.
- (17) Lai nodrošinātu, ka pieprasījuma samazināšanas pasākumi tiek īstenoti koordinēti, dalībvalstīm katrā Regulas (ES) 2017/1938 I pielikumā noteiktajā riska grupā būtu jāiedibina regulāra sadarbība. Dalībvalstis var brīvi vienoties par koordinācijas pasākumiem, kas konkrētajā reģionā būtu vispiemērotākie. Komisijai un Gāzes koordinācijas grupai vajadzētu būt iespējai gūt pārskatu par dalībvalstu īstenotajiem nacionālajiem pasākumiem un dalīties ar riska grupās īstenotās pasākumu koordinēšanas paraugpraksi. Dalībvalstīm rīcības koordinēšanai būtu jāizmanto arī citas struktūras.

- (18) Lai nodrošinātu, ka nacionālajos ārkārtas rīcības plānos ir atspoguļots šajā regulā noteiktais brīvprātīgais vai obligātais pieprasījuma samazinājums, katras dalībvalsts kompetentajai iestādei būtu jāveic pasākumi, kas vajadzīgi, lai Regulas (ES) 2017/1938 11. pantā minētais nacionālais ārkārtas rīcības plāns līdz 2022. gada 31. oktobrim tiktu atjaunināts. Ņemot vērā īso termiņu, kas atvēlēts atjaunināšanai, nebūtu jāpiemēro koordinācijas procedūras saskaņā ar Regulas (ES) 2017/1938 8. panta 6.–11. punktu. Tomēr dalībvalstīm par ārkārtas rīcības plānu atjaunināšanu būtu jāapspriežas ar citām dalībvalstīm. Ar pieprasījuma samazināšanas pasākumiem saistītu iespējamu problēmu apspriešanai Komisijai būtu jāsasauca Gāzes koordinācijas grupa, riska grupas vai citas attiecīgās struktūras.
- (19) Regulāra un iedarbīga uzraudzība un ziņošana ir būtiska, lai novērtētu dalībvalstu panākto progresu brīvprātīgās un obligātās pieprasījuma samazināšanas pasākumu īstenošanā un lai izmērītu pasākumu sociālo un ekonomisko ietekmi, kā arī ietekmi uz nodarbinātību. Katras dalībvalsts kompetentajai iestādei vai citai dalībvalsts izraudzītai struktūrai būtu jāuzrauga dalībvalsts teritorijā panāktais pieprasījuma samazinājums un par rezultātiem regulāri jāziņo Komisijai. Gāzes koordinācijas grupai būtu jāpalīdz Komisijai uzraudzīt pieprasījuma samazināšanas pienākumu izpildi.
- (20) Lai nepieļautu būtiska ekonomiska kaitējuma rašanos Savienībai kopumā, ir ļoti svarīgi, lai trauksmes fāzē katra dalībvalsts samazinātu savu pieprasījumu. Tas nodrošinās, ka gāzes pietiek visām dalībvalstīm, pat ziemā. Pieprasījuma samazināšana visā Savienībā ir Līgumā nostiprinātā solidaritātes principa izpausme. Tāpēc ir pamatoti, ka Komisija stingri pārrauga, ka dalībvalstis sasniedz obligātos pieprasījuma samazinājumus. Ja Komisija konstatē risku, ka dalībvalsts varētu nespēt izpildīt 5. pantā noteikto obligātās pieprasījuma samazināšanas pienākumu, Komisijai vajadzētu varēt pieprasīt, lai dalībvalsts iesniedz plānu, kurā izklāstīta stratēģija un pasākumi, ar kuriem obligātās pieprasījuma samazināšanas pienākums tiks reāli izpildīts. Dalībvalstij būtu pienācīgi jāņem vērā visi Komisijas komentāri un ierosinājumi attiecībā uz plānu.

- (20.a) Tā kā solidaritātes princips ikvienai dalībvalstij dod tiesības noteiktos apstākļos no kaimiņos esošajām dalībvalstīm saņemt atbalstu, arī dalībvalstīm, kas šādu atbalstu varētu lūgt, būtu jārīkojas solidaritātes garā un jāsamazina iekšzemes gāzes pieprasījums. Tāpēc pirms dalībvalstis lūdz piemērot solidaritātes pasākumu saskaņā ar Regulas (ES) 2017/1938 13. pantu, tām būtu jāīsteno visi attiecīgie gāzes pieprasījuma samazināšanas pasākumi. Komisijai vajadzētu varēt pieprasīt, lai dalībvalsts, kura lūdz piemērot solidaritātes pasākumu, iesniedz plānu, kurā aprakstīti pasākumi, ar ko potenciāli varētu panākt vēl lielākus gāzes pieprasījuma samazinājumus. Visi komentāri, ko Komisija varētu sniegt par šo plānu, ir pienācīgi jāņem vērā.
- (21) Komisijai par šīs regulas īstenošanu būtu regulāri jāinformē Eiropas Parlaments un Padome.
- (22) Ņemot vērā pastāvošos draudus gāzes piegādes drošībai, ko rada Krievijas militārā agresija pret Ukrainu, šai regulai būtu jāstājas spēkā steidzamības kārtā.
- (23) Tā kā šajā regulā izklāstītie pasākumi ir ārkārtas pasākumi, šī regula būtu jāpiemēro vienu gadu pēc tās stāšanās spēkā. Deviņus mēnešus pēc šīs regulas piemērošanas sākuma, Komisijai būtu Padomei jāziņo par tās darbību, un tā attiecīgā gadījumā var ierosināt pagarināt tās darbību.
- (24) Ņemot vērā to, ka šīs regulas mērķus nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, bet tikai Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā regulā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi minēto mērķu sasniegšanai.

IR PIEŅĒMUSI ŠO REGULU.

1. pants

Priekšmets un darbības joma

Ar šo regulu ir paredzēti noteikumi, kā solidaritātes garā risināt ļoti sarežģīto situāciju ar gāzes piegādēm, lai garantētu gāzes piegādes drošību ES. Noteikumi paredz uzlabot koordināciju, uzraudzību un ziņošanu par pasākumiem, ko valstis izmanto, lai mazinātu pieprasījumu pēc gāzes, un iespēju Padomei pēc Komisijas priekšlikuma izsludināt Savienības trauksmi kā specifisku krīzes līmeni, kas ierosina obligātu pienākumu Savienības mērogā samazināt pieprasījumu.

2. pants

Definīcijas

Šajā regulā piemēro šādas definīcijas:

- (1) "kompetentā iestāde" ir dalībvalsts norīkota valsts pārvaldes iestāde vai valsts regulatīvā iestāde, kurai uzticēts nodrošināt Regulā (ES) 2017/1938 paredzēto pasākumu īstenošanu;
- (2) "Savienības trauksme" ir Savienībai specifisks krīzes līmenis, kura izsludināšana iedarbina obligātu pieprasījuma samazināšanu un kurš nav saistīts ne ar vienu no Regulas (ES) 2017/1938 11. panta 1. punktā minētajiem krīzes līmeņiem;
- (3) "gāzes patēriņš" ir kopējais dabasgāzes piedāvājums darbībām kādas dalībvalsts teritorijā, t. sk. mājāsaimniecību, rūpniecības un elektroenerģijas ražošanas galapatēriņš, bet izņemot, *inter alia*, gāzi, kas izmantota krātuvju piepildīšanai, saskaņā ar *Eurostat* izmantoto definīciju "gāzes piegādei, pārveidei un patēriņam";

- (4) "ievadresurss" ir dabasgāze, ko izmanto citiem nolūkiem, nevis enerģijai, kā minēts *Eurostat* "Enerģijas bilancē";
- (5) "references gāzes patēriņš" ir dalībvalsts vidējā gāzes patēriņa apjoms atsaucē periodā; attiecībā uz dalībvalstīm, kurās gāzes patēriņš laikposmā no 2021. gada 1. augusta līdz 2022. gada 31. martam palielinājās vismaz par 8 % salīdzinājumā ar vidējo gāzes patēriņu atsaucē periodā, references gāzes patēriņš ir tikai gāzes patēriņa apjoms laikposmā no 2021. gada 1. augusta līdz 2022. gada 31. martam;
- (6) "atsauces periods" ir laikposms no 1. augusta līdz 31. martam piecu secīgu gadu laikā pirms šīs regulas spēkā stāšanās dienas, sākot ar laikposmu no 2017. gada 1. augusta līdz 2018. gada 31. martam;
- (7) "piepildījuma mērķrādītājs" ir starpposma mērķrādītājs, kā definēts Regulas (EK) Nr. 2017/1938 2. panta 17. punktā;

3. pants

Brīvprātīga pieprasījuma samazināšana

Dalībvalstis dara visu iespējamo, lai no 2022. gada 1. augusta līdz 2023. gada 31. martam savu gāzes patēriņu samazinātu vismaz par 15 % salīdzinājumā ar savu vidējo gāzes patēriņu periodā no 1. augusta līdz 31. martam pēdējos piecos gados pirms šīs regulas stāšanās spēkā ("brīvprātīga pieprasījuma samazināšana"). Uz šiem brīvprātīgās pieprasījuma samazināšanas pasākumiem attiecas šīs regulas 6., 7. un 8. pants.

4. pants

Padomes izsludināta Savienības trauksme

1. Padome pēc Komisijas priekšlikuma ar īstenošanas lēmumu var izsludināt Savienības trauksmi. [...]
- 1.a Komisija iesniedz priekšlikumu šādas Savienības trauksmes izsludināšanai, ja tā uzskata, ka pastāv būtisks smagu gāzes piegādes traucējumu risks vai liels pieprasījums pēc gāzes, kā novēršanai nav pietiekami ar 3. pantā minētajiem pasākumiem un kā rezultātā gāzes piegādes situācija Savienībā būtiski pasliktinās, bet tirgus vēl spēj tikt galā ar traucējumiem un nav vajadzīgs izmantot ārpustirgus pasākumus.
- 1.ab Komisija arī iesniedz priekšlikumu Padomei izsludināt Savienības trauksmi, ja to pieprasa piecas vai vairākas kompetentās iestādes, kas ir izsludinājušas trauksmi valsts līmenī saskaņā ar Regulas (ES) 2017/1938 11. panta 1. punktu.
- 1.b Padome ar kvalificētu balsu vairākumu var grozīt Komisijas priekšlikumu.
2. Pirms iesniegt priekšlikumu Padomei izsludināt Savienības trauksmi, Komisija apspriežas ar attiecīgajām Regulas (ES) 2017/1938 I pielikumā minētajām riska grupām un ar GKG.
3. Pēc Komisijas priekšlikuma Padome ar īstenošanas lēmumu var paziņot, ka Savienības trauksme ir beigusies un ka beigušies ir arī 5. pantā minētie pienākumi. Komisija iesniedz priekšlikumu Padomei šādam īstenošanas lēmumam, ja tā, novērtējusi situāciju un apspriedusies ar attiecīgajām Regulas (ES) 2017/1938 I pielikumā minētajām riska grupām un ar GKG, uzskata, ka situācija, kas bijusi Savienības trauksmes pamatā, vairs nav pamatojums Savienības trauksmes uzturēšanai.

Obligāta pieprasījuma samazināšana, ja izsludināta Savienības trauksme

1. Ja Padome izsludina Savienības trauksmi, katrai dalībvalstij ir jāsamazina savs dabasgāzes patēriņš saskaņā ar šā panta 2. punktu ("obligāta pieprasījuma samazināšana").
2. Obligāta pieprasījuma samazināšana nozīmē, ka, kamēr vien ir izsludināta Savienības trauksme, katrā dalībvalstī gāzes patēriņš no 2022. gada 1. augusta līdz 2023. gada 31. martam ("samazināšanas periods") ir par 15 % zemāks salīdzinājumā ar references gāzes patēriņu. Obligātajā pieprasījuma samazinājumā ieskaita visus pieprasījuma samazinājumus, ko dalībvalstis panākušas periodā pirms Savienības trauksmes izsludināšanas.
 - 2.a Dalībvalsts, kuras elektroenerģijas sistēma ir sinhronizēta tikai ar trešās valsts elektroenerģijas sistēmu, ir atbrīvota no 2. punkta piemērošanas, ja tā ir desinhronizēta no minētās trešās valsts sistēmas tik ilgi, kamēr izolētas elektroenerģijas sistēmas pakalpojums vai citi pakalpojumi elektroenerģijas pārvades sistēmas operatoram ir nepieciešami, lai nodrošinātu drošu un uzticamu elektroenerģijas sistēmas darbību.
 - 2.b Dalībvalsts ir atbrīvota no 2. punkta piemērošanas tik ilgi, kamēr šī dalībvalsts nav tieši savienota ar kādas citas dalībvalsts gāzes starpsavienoto sistēmu.
 - 2.c Dalībvalstis var ierobežot references gāzes patēriņu, ko izmanto obligātā pieprasījuma samazināšanas mērķrādītāja aprēķināšanai saskaņā ar 2. punktu, par tādu gāzes apjomu, kas vienāds ar starpību starp to piepildījuma mērķrādītāju attiecībā uz 2022. gada 1. augustu, kā norādīts Regulas 2017/1938 I.a pielikumā, un faktisko uzglabātās gāzes apjomu 2022. gada 1. augustā, ja tās minētajā dienā ir sasniegušas starpposma mērķrādītāju.

- 2.d Dalībvalstis var ierobežot patēriņu references gāzei, ko izmanto obligātās pieprasījuma samazināšanas mērķrādītāja aprēķināšanai saskaņā ar 2. punktu, par tādu gāzes apjomu, kas atsauc periodā ir patērēts kā ievadresurss.
- 2.e Dalībvalstis var samazināt obligāto pieprasījuma samazinājumu par 8 procentpunktiem, ja tās pierāda, ka to starpsavienojums ar citām dalībvalstīm stabilas tehniskās eksporta jaudas ziņā salīdzinājumā ar to ikgadējo gāzes patēriņu 2021. gadā ir mazāks par 50 procentiem un ka jauda starpsavienotajos ar citām dalībvalstīm ir faktiski izmantota gāzes transportēšanai vismaz 90 % līmenī vismaz vienu mēnesi pirms paziņojuma par atkāpi, izņemot gadījumu, kad dalībvalstis var pierādīt, ka pieprasījuma nebija un jauda ir maksimāli palielināta, un to vietējās *LNG* iekārtas ir komerciālas un tehniski gatavas novirzīt gāzi uz citām dalībvalstīm līdz tirgus pieprasītajam apjomam.
- 2.j Dalībvalsts, kas saskaras ar elektroenerģētisko krīzi, var uz laiku ierobežot obligāto pieprasījuma samazinājumu saskaņā ar 2. punktu līdz līmenim, kas nepieciešams, lai mazinātu elektroapgādes risku, ja nav citu ekonomisku alternatīvu elektroenerģijas ražošanai nepieciešamās gāzes aizstāšanai, neradot nopietnu apdraudējumu piegādes drošībai. Šādā gadījumā dalībvalsts paziņo ierobežojuma iemeslus un sniedz pietiekamus pierādījumus par ārkārtas apstākļiem, kas pamato ierobežojumu. Vajadzības gadījumā dalībvalsts atjaunina riskgatavības plānu, ievērojot Regulas (ES) 2019/941 10. pantu.
- 2.k Dalībvalsts paziņo Komisijai savu lēmumu ierobežot obligāto pieprasījuma samazinājumu saskaņā ar 2.c, 2.d, 2.e un 2.j punktu, pievienojot nepieciešamos pierādījumus, ka ir izpildīti nosacījumi ierobežotam obligātam pieprasījuma samazinājumam. Šā panta 2.c, 2.d un 2.e punktā minēto paziņojumu var sniegt jau pēc šīs regulas stāšanās spēkā, un to sniedz ne vēlāk kā divas nedēļas pēc Savienības trauksmes izsludināšanas. Šā panta 2.j punktā minēto paziņojumu var sniegt ne vēlāk kā divas nedēļas pēc tam, kad radusies minētajā punktā izklāstītā elektroenerģētiskās krīzes situācija. Dalībvalsts par savu nodomu informē arī GKG un riska grupas.

- 2.l Pamatojoties uz paziņojumu un pēc apspriešanās ar GKG un riska grupām, Komisija novērtē, vai ir izpildīti nosacījumi ierobežojumam, ievērojot 2.c, 2.d, 2.e un 2.j punktu. Ja Komisija konstatē, ka ierobežojums nav pamatots, tā pieņem atzinumu, norādot iemeslus, kāpēc dalībvalstij būtu jāatceļ vai jāgroza obligātā pieprasījuma samazināšanas ierobežojums. Atzinumu pieņem ne vēlāk kā 30 darbdienu laikā pēc pilnīga paziņojuma saņemšanas, ievērojot 2.e punktu.
- 2.m Ja 2.c, 2.d, 2.e un 2.j punktā minētie nosacījumi obligātā pieprasījuma samazināšanas ierobežošanai vairs netiek izpildīti, dalībvalsts piemēro obligāto samazināšanas mērķrādītāju saskaņā ar 2. punktu.
- 2.n Komisija pastāvīgi uzrauga, vai ir izpildīti nosacījumi obligātā pieprasījuma samazināšanas ierobežošanai saskaņā ar 2.c, 2.d, 2.e un 2.j punktu.
7. Uz šiem obligātās pieprasījuma samazināšanas pasākumiem attiecas šīs regulas 6., 7. un 8. pants, neskarot esošos ilgtermiņa līgumus.

6. pants

Pasākumi, ar kuriem panāk pieprasījuma samazinājumu

1. Dalībvalstis var brīvi izvēlēties pienācīgus pieprasījuma samazināšanas pasākumus. Pasākumi, kas minēti 3. un 5. pantā, ir skaidri definēti, pārredzami, samērīgi, nediskriminējoši un verificējami. Izraugoties pasākumus, dalībvalstis ņem vērā Regulā (ES) 2017/1938 izklāstītos principus. Šie pasākumi:
- a) nepamatoti nekropļo konkurenci vai iekšējā gāzes tirgus pienācīgu darbību;
 - (aa) neapdraud gāzes piegādes drošību citās dalībvalstīs vai Savienībā;

- c) ievēro Regulas (ES) 2017/1938 noteikumus attiecībā uz aizsargājamiem lietotājiem.
2. Īstenojot pieprasījuma samazināšanas pasākumus, dalībvalstīm būtu priekšroka jādod tādiem pasākumiem, kas skar lietotājus, kuri nav aizsargājamie lietotāji Regulas (ES) 2017/1938 2. panta 5. punkta izpratnē, un var arī izslēgt lietotājus no šādiem pasākumiem, pamatojoties uz objektīviem un pārredzamiem kritērijiem, kuros ir ņemta vērā to ekonomiskā nozīmība, kā arī citi elementi, tostarp šādi:
- a) traucējuma ietekme uz sabiedrībai kritiski svarīgām piegādes ķēdēm;
- b) iespējamā negatīvā ietekme uz citām dalībvalstīm, jo īpaši uz piegādes ķēdēm sabiedrībai kritiski svarīgos lejupējos sektoros;
- c) iespējams ilglaicīgs kaitējums rūpnieciskām iekārtām;
- d) iespējas Savienībā samazināt patēriņu un aizstāt produktus.
3. Lemjot par pieprasījuma samazināšanas pasākumiem, dalībvalstis apsver pasākumus, kā samazināt gāzes patēriņu elektroenerģijas sektorā, pasākumus, ar ko rūpniecībā rosina pāreju uz citām degvielām, valsts mēroga informētības vairošanas kampaņas, specifiskus pienākumus samazināt apsildi un dzesēšanu, ar ko veicina pāreju uz citām degvielām un patēriņa samazināšanu industriālajā sektorā.

7. pants

Pieprasījuma samazināšanas pasākumu koordinēšana

1. Lai nodrošinātu pienācīgu 3. un 5. pantā minēto brīvprātīgās un obligātās pieprasījuma samazināšanas pasākumu koordinēšanu, dalībvalstis savā starpā sadarbojas katrā no attiecīgajām riska grupām, kas minētas Regulas (ES) 2017/1938 I pielikumā.
2. Katras dalībvalsts kompetentā iestāde ne vēlāk kā līdz [2022. gada 31. oktobrim] atjaunina Regulas (ES) 2017/1938 8. pantā minēto valsts ārkārtas rīcības plānu, lai tajā atspoguļotu brīvprātīgos pieprasījuma samazinājumus. Katra dalībvalsts savu valsts ārkārtas rīcības plānu atjaunina arī tad, ja saskaņā ar 4. pantu ir izsludināta Savienības trauksme. Valsts ārkārtas rīcības plānu atjaunināšanai, kas notiek saskaņā ar šo punktu, nepiemēro Regulas (ES) 2017/1938 8. panta 6. līdz 10. punktu.
3. Pirms pārskatīto ārkārtas rīcības plānu pieņemšanas dalībvalstis apspriežas ar Komisiju un attiecīgajām riska grupām. Lai apspriestu jautājumus, kas saistīti ar valsts pieprasījuma samazināšanas pasākumiem, Komisija var sasaukt GKG un riska grupu sanāksmes, ņemot vērā dalībvalstu šajā sakarā pausto nostāju.

8. pants

Uzraudzība un izpilde

1. Katras dalībvalsts kompetentā iestāde uzrauga, kā tās teritorijā tiek īstenoti pieprasījuma samazināšanas pasākumi. Dalībvalstis reizi divos mēnešos un ne vēlāk kā līdz nākamā mēneša 15. datumam ziņo Komisijai par panākto pieprasījuma samazinājumu. GKG un riska grupas palīdz Komisijai uzraudzīt, kā notiek brīvprātīgā un obligātā pieprasījuma samazināšana.

2. Ja Komisija no paziņotajiem datiem par pieprasījuma samazinājumu secina, ka pastāv risks, ka dalībvalsts 5. pantā minēto obligātās pieprasījuma samazināšanas pienākumu izpildīt nespēs, tā prasa dalībvalstij iesniegt plānu, kurā izklāstīta stratēģija, kā patiešām izpildīt pieprasījuma samazināšanas pienākumu. Komisija arī prasa dalībvalstij, kas prasījusi piemērot solidaritātes pasākumu saskaņā ar Regulas (ES) 2017/1938 13. pantu, iesniegt plānu, kurā izklāstīta stratēģija, kā panākt iespējamus papildu gāzes pieprasījuma samazinājumus saskaņā ar Regulas (ES) 2017/1938 13. panta 3. punkta b) apakšpunktu. Abos gadījumos Komisija par iesniegtajiem plāniem izdod atzinumu ar komentāriem un ierosinājumiem, kurus dalībvalsts pienācīgi ņem vērā, un informē Padomi par savu atzinumu.
3. Komisijai par šīs regulas īstenošanu būtu regulāri jāinformē Eiropas Parlaments un Padome.

8.a pants

Pārskatīšana

Vēlākais līdz 2023. gada 1. maijam Komisija veic šīs regulas pārskatīšanu, ņemot vērā vispārējo situāciju saistībā ar gāzes piegādi Savienībai, un iesniedz Padomei ziņojumu par šīs pārskatīšanas galvenajiem konstatējumiem. Pamatojoties uz šo ziņojumu, Komisija jo īpaši var ierosināt pagarināt šīs regulas spēkā esamību.

9. pants

Stāšanās spēkā un piemērošana

Šī regula stājas spēkā nākamajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

To piemēro vienu gadu pēc tās stāšanās spēkā.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama dalībvalstīs saskaņā ar Līgumiem.

Briselē,

*Padomes vārdā —
priekšsēdētājs*
